

**UCHWAŁA NR 57/VI.19
RADY GMINY STARA BIAŁA**

z dnia 27 czerwca 2019 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021”, w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą od dnia 1 stycznia 2019 r.

Przewodnicząca Rady

Małgorzata Edyta Lewandowska

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY na lata 2019-2021

Wstęp

Trzyletni „Gminny program wspierania rodziny na lata 2019-2021” opracowano zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art.176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2018 poz.998 ze zm.).

„Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021” stanowi samodzielny program, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenia systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, stanowi jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną. Rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. To ono tutaj nabywa wiedzę o otaczającym je świecie, panujących stosunkach międzyludzkich.. Uczy się wyrażać swoje uczucia (lęk, obawa, zadowolenie, gniew) oraz wartościowania co jest dobre, a co złe. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawę społeczną i wyznacza koleje jego losu. Dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych. Tylko „zdrowa” rodzina jest warunkiem wykreowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii jak również będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej.

To w rodzinach wychowują się kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia kreuja społeczeństwo.

Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającym środowiskiem dla prawidłowego rozwoju dziecka, należy zadbać o to, aby pozostało w nim jak najdłużej. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i osób wspomagających rodzinę, zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. W swoich działaniach osoby wspomagające rodzinę mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Jednym z nowatorskich rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie

wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków oraz w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Podstawowym założeniem „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021” jest utworzenie spójnego, gminnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo dziecka do zachowania tożsamości i do utrzymania kontaktów z rodzicami. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale również na jego rodzinie, jako podstawowej komórce społecznej, przede wszystkim w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej tj. umożliwienie powrotu dziecka do środowiska naturalnego.

Program będzie miał zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

Uzasadnienie wprowadzenia Programu

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja). Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego programu wspierania rodziny w Gminie Stara Biała na lata 2019-2021. Priorytetem jest stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu rodzin. Świadczenie wsparcia dla rodzin zagrożonych społecznym obniżeniem standardu życia ma dać poczucie bezpieczeństwa i gwarancje wsparcia instytucjonalnego. Każdy potrzebujący powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w kompetentnych instytucjach do tego celu powołanych.

Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne z innymi aktami prawnymi w tym zakresie, a w szczególności;

- Ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2018 poz. 998 ze zm.);
- Ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2018 poz. 1508 ze zm.);
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2015 poz. 1390);
- Ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2016 poz. 487 ze zm.);
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2018 poz. 1030 ze zm.);
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Stara Biała na lata 2015- 2020;
- Programem Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Mazowieckim na lata 2015-2020.

DIAGNOZA

Obszar gminy obejmuje 111,12 km², to jest 28 miejscowości, w których zamieszkuje 11 541 osób.

Tabela 1; Ilość osób zamieszkujących na terenie gminy Stara Biała.

<i>Dane wg stanu na koniec roku</i>	<i>2015</i>	<i>2018</i>
Liczba mieszkańców gminy ogółem	11 414	11 541
Liczba dzieci i młodzieży do 18 roku życia zamieszkujących na terenie gminy	2 603	2480
Procentowy udział dzieci i młodzieży w ogólnej liczbie mieszkańców	22,8%	21,5%

Liczba mieszkańców gminy Stara Biała w ostatnich latach systematycznie wzrasta w związku z osiedlaniem się na jej terenie nowych rodzin, najczęściej z terenu przyległego miasta Płocka. Powstają nowe osiedla domków jednorodzinnych. Są to przeważnie rodziny młode z dziećmi, pomimo to procentowy udział dzieci i młodzieży do 18 roku życia maleje w ogólnej liczbie mieszkańców.

Tabela 2; Struktura mieszkańców gminy Stara Biała przedstawiała się następująco:

<i>Osoby zamieszkujące na terenie gminy</i>	<i>2015 rok</i>	<i>2018 rok</i>
w wieku przedprodukcyjnym	22,8%	21,5%
w wieku produkcyjnym	64,0%	64,1%
w wieku poprodukcyjnym	13,1%	14,4%

Średnia wieku mieszkańca gminy jest wysoka i wynosi 38 lat. Na terenie gminy obserwuje się wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym w znacznej mierze związany z osiedlaniem się na terenie gminy osób w tym wieku. Widoczna jest też tendencja wzrostowa wśród osób w wieku poprodukcyjnym i malejąca wśród osób do 18 roku życia. Tendencja starzenia się społeczeństwa występuje na terenie całego kraju.

Tabela 3; Ilość osób zamieszkujących na terenie gminy Stara Biała z podziałem na grupy wiekowe.

<i>Ilość osób zamieszkujących na terenie gminy</i>	<i>Mężczyźni 2015r</i>	<i>Mężczyźni 2018r.</i>	<i>Kobiety 2015r.</i>	<i>Kobiety 2018r.</i>	<i>Razem 2015r.</i>	<i>Razem 2018r.</i>
do 18 roku życia	1 342	1255	1 261	1225	2 603	2480
w wieku produkcyjnym	3 853	3910	3 461	3492	7 314	7402
w wieku poprodukcyjnym	488	549	1 009	1110	1 497	1659
ogół mieszkańców gminy	5 683	5714	5 731	5827	11 414	11541
udział %	49,79 %	49,51	50,21%	50,49	100%	100%

Od kilku lat wśród mieszkańców gminy nieznaczną przewagę stanowią kobiety. Przewaga ta jest znaczna, bo ponad 2- krotna w przedziale wiekowym poprodukcyjnym.

W 2018r. ze świadczeń z pomocy społecznej w różnej formie skorzystało 290 osób ze 169 rodzin liczących 491 osób, czyli 4,22 % ogółu mieszkańców gminy Stara Biała.

Tabela 4; Rodziny objęte wsparciem przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała w 2018r. z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie;

<i>Liczba rodzin</i>	<i>Z jednym dzieckiem</i>	<i>Z dwójką dzieci</i>	<i>Z trójką dzieci</i>	<i>Z czwórką i więcej dzieci</i>
Liczba rodzin pełnych bez dziecka niepełnosprawnego o dochodzie na osobę;	67	99	38	14
- bez dochodu	2	9	1	0
- do 400 zł.	27	38	17	6
- od 400,01 do 574 zł.	21	24	10	6
- od 574, 01 zł. do 674 zł.	9	12	4	1
- od 674,01 zł. do 754 zł.	7	8	4	1
- od 754,01, 01 zł. do 1100 zł.	1	7	2	0
- od 1100,01 do 1500 zł.	0	1	0	0
Liczba rodzin pełnych z dzieckiem niepełnosprawnym o dochodzie na osobę;	9	11	5	0
- bez dochodu	0	1	0	0
- do 400 zł.	2	7	2	0
- od 400,01 do 664 zł.	5	2	2	0
- od 664,01 do 764 zł.	0	1	1	0
- od 764,01 do 844 zł.	2	0	0	0
Liczba rodzin niepełnych bez dziecka niepełnosprawnego o dochodzie na osobę;	39	23	6	1
- bez dochodu	2	0	0	0
- do 400 zł.	21	12	2	1
- od 400,01 do 574 zł.	8	4	1	0
- od 574,01 do 674 zł.	6	4	3	0
- od 674,01 do 754 zł.	1	2	0	0
- od 754, 01 zł. do 1100 zł.	0	1	0	0
- od 1100,01 do 1500 zł	1	0	0	0
Liczba rodzin niepełnych z dzieckiem niepełnosprawnym o dochodzie na osobę;	5	4	2	1
- bez dochodu	0	0	0	0
- do 400 zł.	2	3	1	1
- od 400,01 do 664 zł.	3	1	1	0
- od 664,01 do 764 zł	0	0	0	0
- od 764,01 do 844 zł.	1	0	0	0

Najczęstszą przyczyną kwalifikującą rodziny do świadczeń pomocy społecznej jest ubóstwo, czyli niskie dochody w rodzinie generowane bezrobociem, niepełnosprawnością czy długotrwałą chorobą oraz bezradnością rodziców w sprawach opiekuńczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego poza czynnikami patologicznymi takimi jak np. alkoholizm.

Tabela 5; Analiza powodów udzielonej pomocy w 2018 roku przedstawia się następująco:

<i>Lp.</i>	<i>Powód trudnej sytuacji życiowej</i>	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Liczba osób w rodzinach</i>
1	Ubóstwo	92	232
2	Sieroctwo	0	0
3	Bezdomność	6	6
4	Potrzeba ochrony macierzyństwa	54	248
	w tym; wielodzietność	21	121

5	Bezrobocie	76	236
6	Niepełnosprawność	63	147
7	Długotrwała lub ciężka choroba	42	122
8	Bezradność w sprawach opiekuńczych, wychow. i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	36	145
	w tym; rodziny niepełne	22	80
	rodziny wielodzietne	3	18
9	Przemoc w rodzinie	4	17
10	Alkoholizm	29	55
11	Narkomania	1	2
12	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	5
13	Zdarzenia losowe	3	13
14	Sytuacja kryzysowa	0	0
15	Kłęsa żywiołowa lub ekologiczna	2	10

Gmina Stara Biała w przeważającym stopniu jest terenem rolniczym. Z obserwacji wynika, że ulegają zanikowi małe gospodarstwa rolne o powierzchni ok. 5 ha, które są dzielone na działki budowlane bądź wchłaniane przez sąsiadujące większe gospodarstwa rolne. Mieszkańcy gminy znajdują zatrudnienie na terenie gminy i w położonym po sąsiedzku mieście Płocku. Jednak podobnie jak w całym kraju występuje na terenie gminy zjawisko bezrobocia, które prowadzi do naruszenia poczucia bezpieczeństwa, poczucia własnej wartości, ma działanie degradacyjne. Stwarza zagrożenie patologią społeczną, powoduje degradację materialną i społeczną. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Płocku na dzień 31.12.2018r. zarejestrowanych było z terenu gminy Stara Biała 373 osób jako osoby bezrobotne, w tym 231 kobiet i 142 mężczyzn. Spośród nich 75 osób pobierało zasiłek dla bezrobotnych, w tym 44 kobiety.

W 2018r. z programu osłonowego „Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2014-2020” skorzystały 363 osoby, w tym w szkołach i przedszkolach 179 dzieci z terenu gminy.

Edukacja szkolna w gminie Stara Biała realizowana jest w następujących placówkach:

- Szkoła Podstawowa w Maszewie Dużym,
- Szkoła Podstawowa w Starych Proboszczewicach,
- Szkoła Podstawowa w Starej Białej,
- Szkoła Podstawowa w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Wyszynie

Na terenie gminy funkcjonują również: Przedszkole w Nowych Proboszczewicach, Samorządowe Przedszkole w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Wyszynie.

Do placówek tych uczęszczało na koniec 2018 roku 1419 dzieci.

W roku szkolnym 2017/18 stypendia socjalne otrzymało 80 uczniów, natomiast w roku szkolnym 2018/19 - 69 uczniów. Również 5 dzieci otrzymało zasiłki losowe na cele edukacyjne.

W sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną. W 2018r. Gmina Stara Biała na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej współfinansowała pobyt 15 dzieci z terenu gminy Stara Biała w pieczy zastępczej, zgodnie z porozumieniami zawartymi pomiędzy Wójtem Gminy Stara Biała, a Starostą Płockim. Ponadto w ośrodku pomocy społecznej zatrudniony był asystent rodziny współpracujący z rodzinami, w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Tabela 6; Rodziny, którym udzielono wsparcia asystenta rodziny w poszczególnych latach.

2016 rok			2017 rok			2018 rok		
Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci
20	102	66	18	88	55	19	77	44

Z analizy sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała wynika, że w latach 2016 – 2018 liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w postaci przydzielenia asystenta rodziny była na podobnym poziomie. Są to rodziny, które wymagają wsparcia w znacznie szerszym wymiarze aniżeli pomoc oferowana w ramach pracy socjalnej. Asystent pracuje nie tylko w rodzinach problemowych z dziećmi, ale też z rodzinami biologicznymi z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Na koniec 2018r. w pieczy zastępczej z terenu gminy Stara Biała przebywało 14 dzieci z 9 rodzin.

Rodzina dysfunkcyjna jest to rodzina, która nie spełnia swych zadań względem dzieci. W takiej rodzinie na pierwszym miejscu zaspakajane są potrzeby rodziców, a nie dzieci. Zaburzona jest również więź emocjonalna między członkami rodziny – są osoby ważniejsze, którym pozostali członkowie rodziny muszą się podporządkować. Atmosfera w rodzinie jest pełna napięcia, zasady są narzucane. Nie można wyrażać swoich uczuć, myśli, pragnień. Każda rodzina dysfunkcyjna naraża dziecko na szereg negatywnych emocji. Niejednokrotnie dzieci w takich rodzinach odbierane są jako balast dla rodziców ograniczający ich swobodę. Wobec dzieci stosowane są surowe kary, nieadekwatne do stopnia przewinienia.

O rodzinie dysfunkcyjnej mówimy w sytuacji np. kiedy jedno bądź oboje rodziców uzależniło się od alkoholu lub innych używek, występuje problem wykorzystywania seksualnego bądź przemoc wobec członków rodziny.

Dlatego ważne są działania profilaktyczne, by wcześniej zapobiegać i działać, aby w dobie aktualnych zagrożeń, jak np. rozwój cywilizacji dochodziło do patologii w rodzinach w jak najmniejszym zakresie. Postawy wielu ludzi nacechowane są lękiem przed przyszłością, rozczarowaniem. Wiele małżeństw się rozpada. Rodzice są zapracowani, nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka (głównie emocjonalne). Najbardziej przez ten stan rzeczy cierpią dzieci, które pozostawione „same sobie” podejmują działania dewiacyjne, które prowadzą do niedostosowania społecznego.

Pracownicy socjalni i asystent rodziny zatrudnieni w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej Stara Biała w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Rodziny te oprócz niejednokrotnie ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach.

Aktualnie budżety domowe rodzin dość poważnie zasilają świadczenia wychowawcze wypłacane w ramach rządowego programu „Rodzina 500 plus” i jednorazowe świadczenia na zakup wyprawki szkolnej w ramach rządowego programu „Dobry Start 300 plus” na dzieci w rodzinie. Zgodnie z zapisami ustawowymi wysokość tych świadczeń nie jest uwzględniana w dochodzie rodziny ubiegającej się o świadczenia z pomocy społecznej i inne świadczenia socjalne.

W 2018 roku w ramach rządowego programu „Rodzina 500 plus” przyznano łącznie wsparcie dla 1187 dzieci do 18 roku życia oraz w ramach rządowego programu „Dobry Start 300 plus” 1703 uczniów z 1206 rodzin zamieszkujących na terenie gminy Stara Biała.

Tabela 7; Wydatki na świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny oraz świadczenia wychowawcze finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa oraz liczba zrealizowanych świadczeń.

Lp.	Rodzaj Świadczenia	2016 rok		2017 rok		2018 rok	
		L. św.	kwota w zł	L. św.	kwota w zł	L. św.	kwota w zł
1.	Zasiłki rodzinne	16 904	2 739 463	17 178	3 054 085	16 594	3 128 873
2.	Zasiłki pielęgnacyjne	3 325	508 725	3 322	508 266	3 498	553 135
3.	Świadczenia pielęgnacyjne	676	556 629	750	672 056	476	701 162
4.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	48	24 960	82	42 288	119	63 528
5.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	87	87 000	101	101 000	82	82 000
6.	Fundusz alimentacyjny	1576	610 829	1236	484 090	955	385 365
7.	Świadczenia wychowawcze	11 864	5 916 152	15 316	7 634 878	14 516	7 229 948

Istotne finansowe wsparcie dla matek nigdzie nie ubezpieczonych stanowi świadczenie rodzicielskie przyznawane na dziecko do pierwszego roku życia oraz wprowadzenie mechanizmu „złotówka za złotówkę” dla rodzin, których dochód przekroczył ustawowe kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń rodzinnych.

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się spadek liczby realizowanych świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego na rzecz dzieci związane z bardziej restrykcyjną polityką państwa wobec dłużników alimentacyjnych. Natomiast na terenie gminy systematycznie wzrasta liczba osób z orzeczoną niepełnosprawnością i pobierających z tego tytułu świadczenia.

Kolejny rządowy program skierowany do rodzin, to Karta Dużej Rodziny polegający na przyznaniu korzystniejszego od ogólnie obowiązującego dostępu do towarów, usług lub innych form działalności. Ulgi i zniżki oferują instytucje państwowe podległe ministerstwom oraz podmioty prywatne na podstawie pisemnej umowy z Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Tabela 6; Mieszkańcy gminy Stara Biała posiadający Karty Dużej Rodziny.

Rok;	2016	2017	2018
- liczba rodzin;	102	122	134
- liczba posiadaczy kart, w tym rodziców i dzieci	537	646	706

Adresaci Programu

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny i dzieci zamieszkałe na terenie Gminy Stara Biała przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej. Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin

niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Opracowana Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2020; • Powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Stara Biała; • Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starej Białej; • Działalność „animatorów kultury” – osób propagujących zdrowy styl życia i efektywne wykorzystanie czasu wolnego przez dzieci i młodzież; • Baza instytucji wspierających (GOPS, PCPR, Policja, GOKiS, Sąd, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, oświata, kościół katolicki, świetlice szkolne); • Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty; • Duże doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny; • Wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bierna postawa członków rodzin dysfunkcyjnych wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc; • Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psychiatra, mediator rodziny); • Brak ośrodka wsparcia dla dzieci i młodzieży na terenie gminy; • Brak rodzin wspierających na terenie gminy; • Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu np. nauczyciela czy księdza; • Brak świadomości społecznej o potrzebach i możliwościach w zakresie opieki rodziny zastępczej; • Wycuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc asystenta rodziny w celu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej; • Edukacja rodziców; • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę; • Realizacja rządowych programów socjalnych i rosnące wsparcie finansowe dla rodzin; • Możliwość pozyskiwania funduszy unijnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej i edukacyjnej, niespójność przepisów prawa, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów; • Zanik więzi i tradycji rodzinnych; • Coraz słabsza więź emocjonalna pomiędzy rodzicami a dziećmi, brak czasu dla dzieci i rozmowy; • Wzrost kosztów utrzymania rodzin; • Zatrudnienie niezgodne z kwalifikacjami, daleko poza miejscem zamieszkania bądź wymagające pełnej dyspozycyjności; • Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm i roszczeniowość; • Narastająca agresja wśród dzieci i młodzieży, przemoc w rodzinie i przemoc rówieśnicza; • Uzależnienie członków rodziny w tym dzieci od alkoholu, środków odurzających, internetu, pornografii itp.

Cel główny i cele szczegółowe Programu

CEL GŁÓWNY

Głównym celem Programu jest wspieranie rodzin z terenu gminy Stara Biała przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcjonalności rodzin poprzez promowanie modelu i wartości rodziny i doskonalenie już zintegrowanego systemu pomocy.

Cele szczegółowe:

1. Diagnoza i monitoring problemów rodzin oraz skali potrzeb.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin.
3. Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym.
4. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązanie już istniejących.
5. Podnoszenie kompetencji służb pomocowych.

<i>Nazwa zadania</i>	<i>Czas realizacji</i>	<i>Podmiot realizujący</i>	<i>Wskaźnik realizacji</i>	<i>Źródło finansowania</i>
Cel 1. Diagnoza i monitoring problemów rodzin oraz skali potrzeb				
1/ Wylanianie rodzin zagrożonych dysfunkcjami w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz monitoring sytuacji tych rodzin 2/ Powołanie zespołu do monitorowania realizacji Programu 3/ Zabezpieczenie środków na pokrycie kosztów pobytu dzieci z terenu gminy w pieczy zastępczej	2019- 2021	1. Urząd Gminy 2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej 3. placówki oświatowe 4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie 5. Policja 6. organizacje pozarządowe	1. Liczba rodzin niewydolnych wychowawczo z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych 2. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w Gminie 3. Wysokość środków na pokrycie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	Środki własne
Cel.2 Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin				
1/ Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia na ramach realizowanych gminnych i rządowych programów oraz przepisów prawa 2/Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci w rodzinach dysfunkcyjnych 3/ Zabezpieczenie pomocy rodzinom w trudnej sytuacji mieszkaniowej w formie dodatków mieszkaniowych , przydziału mieszkań socjalnych lub komunalnych	2019- 2021	1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej 2. Urząd Gminy 3. Placówki oświatowe 4. Placówka zdrowia	1. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej 2. Liczba osób objętych programem dożywiania 3. Liczba rodzin korzystających z Karty Dużej Rodziny 4. Liczba dzieci otrzymujących świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego 5. Liczba uczniów otrzymujących stypendium socjalne 6. Liczba rodzin korzystających z dodatków mieszkaniowych	Środki własne i zewnętrzne

Cel. 3 Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym				
1/ Praca z członkami rodzin w celu niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej.	2019 - 2021	1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej 2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie 3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba założonych „Niebieskich Kart”	Środki własne i zewnętrzne
2/ Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej.	2019 - 2021	1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej 2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Gminie 3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 4. placówki oświatowe	Liczba rodzin biologicznych objętych wsparciem asystenta rodziny	Środki własne i zewnętrzne
3/ W zależności od zdiagnozowanych potrzeb – zapewnienie opieki rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez wsparcie pracownika socjalnego i asystenta rodziny	2019 - 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	1. Liczba rodzin, objętych wsparciem asystenta rodziny 2. Liczba rodzin objętych pracą socjalną	Środki własne i zewnętrzne
4/ Dostęp do poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy	2019-2021	1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej 2. Urząd Gminy 3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób uczęszczających na terapię	Środki własne i zewnętrzne

5/ Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie działalności edukacyjno-kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej	2019-2021	<ol style="list-style-type: none"> 1. Urząd Gminy 2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej 3. Placówki oświatowe 4. Gminny Ośrodek Kultury i Sportu 5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 6. Gminna 7. Biblioteka Publiczna 8. organizacje pozarządowe 9. parafie 	Ilość dzieci korzystających ze zorganizowanego wypoczynku	Środki własne i zewnętrzne
6/ Objęcie pomocą dzieci niepełnosprawnych dowożeniem do placówek edukacyjnych poza teren gminy	2019-2021	Urząd Gminy	Liczba dzieci objętych pomocą w tym zakresie	Środki własne i zewnętrzne
Cel 4. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązanie już istniejących				
1/ Współpraca z podmiotami i instytucjami działającymi na rzecz rodziny	2019 - 2021	<ol style="list-style-type: none"> 1. Urząd Gminy 2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej 3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Gminie 4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 5. placówki oświatowe 		Środki własne i zewnętrzne
2/ Tworzenie i realizacja gminnych programów profilaktycznych dotyczących spraw socjalno-bytowych i zdrowotnych rodzin	2019 - 2021	<ol style="list-style-type: none"> 1. Urząd Gminy 2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej 3. placówki oświatowe 4. placówka zdrowia 	Liczba realizowanych gminnych programów	Środki własne i zewnętrzne

3/ Tworzenie systemu opieki nad dzieckiem poprzez asystenta rodziny, ośrodek wsparcia dziennego i rodzin wspierających	2018 - 2021	1. Urząd Gminy 2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin wspierających	Środki własne i zewnętrzne
4/ Rozwój poradnictwa specjalistycznego na terenie gminy	2018 - 2021	1. Urząd Gminy 2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba punktów specjalistycznych na terenie gminy	Środki własne i zewnętrzne
Cel 5. Podnoszenie kompetencji służb pomocowych				
1/ Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomagających rodzinie poprzez udział m.in. szkoleniach i warsztatach 2/ Zapewnienie superwizji osobom pomagającym zawodowo	2019 - 2021	1. Urząd Gminy 2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej 3. Placówki oświatowe 4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 5. Policja 6. Zespół Interdyscyplinarny ds. Rozwiązywania Przemocy w Rodzinie w Gminie	Liczba przeszkolonych pracowników	Środki własne i zewnętrzne

Efekty Programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- a. zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- b. podniesienie możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych,
- c. zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia, dla rodziny i dziecka,
- d. podniesienie umiejętności rodzicielskich oraz poprawa zdolności opiekuńczo-wychowawczych rodziców,
- e. zmiana postaw i zachowań członków rodzin dysfunkcyjnych,
- f. przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- g. umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- h. wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- i. rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wpięcia rodziny.

Realizatorzy Programu

Program realizuje:

1. Urząd Gminy Stara Biała,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała,
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starej Białej,
4. Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Starej Białej z/s w Białej,
5. Gminna Biblioteka Publiczna w Starej Białej,
6. Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Stara Biała,
7. placówki oświatowe z terenu gminy Stara Biała,
8. placówka służby zdrowia,
9. organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie gminy Stara Biała,
10. Posterunek Policji w Starej Białej,
11. Sądy – Wydziały: Karny, Rodzinny i Nieletnich;
12. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku;
13. parafie z terenu gminy Stara Biała, oraz inne podmioty specjalizujące się w działalności na rzecz dziecka i rodziny.

Źródła Finansowania Programu

Finansowanie 3-letniego „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021” zapewnione będzie ze środków budżetu Gminy Stara Biała, dotacji oraz środków pozyskanych z innych źródeł.

Promocja Programu

Program będzie promowany przez;

1. zamieszczenie Programu na stronie internetowej Urzędu Gminy Stara Biała i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała,
2. zamieszczanie informacji o działaniach podejmowanych w ramach realizacji Programu na stronie internetowej Urzędu Gminy Stara Biała i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała.

Monitoring i ewaluacja Programu

Program będzie monitorowany przez Zespół ds. monitorowania realizacji „Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2019-2021”. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli to na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację (podmioty składają informacje do dnia 31 stycznia następnego roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stara Biała).

Realizując obowiązek wynikający z art.179 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt składa Radzie Gminy Stara Biała roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.